

תקנות הבטיחות בעבודה (גיהות תעסוקתית ובריאות הציבור והעובדים באבק

מזיק), תשמ"ד-1984⁽³¹⁾

בתוקף סמכויות שר העבודה והרווחה לפי סעיפים 173 ו-210 לפקודת הבטיחות בעבודה
[נוסח חדש], תש"ל-1970, וסמכויות שר הבריאות לפי סעיף 62 לפקודת בריאות העם, 1940,
אנו מתקינים תקנות אלה:

1. בתקנות אלה —

הגדרות

"אבק" — חלקיקים או סיבים מינרליים מוצקים של חומר הפורחים או מרחפים באויר
והעשויים לחדור למערכת הנשימה בתהליך השאיפה, והנוצרים בתהליך טבעי, בעיבוד, בטיפול,
בטילטול, בשימוש או בכל פעולה אחרת בחומר;

"אבק מזיק" — אבק העלול לגרום למחלות ריאה הידועות בשם פנוימוקוניוזיס או לנזק
בריאותי אחר שמקורו בחומר;

"אסבסט" — מינרל טבעי סיבי, לרבות אמוסיט (Amosite), קריזוטיל (Chrysotile),
קרוסידוליט (Crocidolite), אנתופיליט (Anthophyllite), טרמוליט (Tremolite),
אקטינוליט (Actinolite), וכן כל תערובת המכילה אחד או יותר מהם לרבות אסבסט-צמנט;

תק' תש"ס-2000

"סיבי אסבסט" — סיבים של אסבסט שארכם עולה על 5 מיקרון וקטרם קטן מ-3 מיקרון,
והיחס בין ארכם לקטרם גדול מ-3;

"טלק" — מינרל טבעי בצורה פתיתית או סיבית;

(31) פורסמו ק"ת תשמ"ד מס' 4576 מיום 12.1.1984 עמ' 723.

תוקנו ק"ת תשמ"ה מס' 4796 מיום 22.4.1985 עמ' 1157.

ק"ת תשמ"ח מס' 5120 מיום 14.7.1988 עמ' 961 — תק' (מס' 2) תשמ"ח-1988; ראה להלן בעמ' 4461.

ק"ת תשנ"א מס' 5302 מיום 25.10.1990 עמ' 133 — תק' תשנ"א-1990; תחילתן 30 ימים מיום פרסומן.

ק"ת תשנ"ו: מס' 5752 מיום 26.5.1996 עמ' 892 — תק' תשנ"ו-1996; תחילתן (למעט תקנה 30), שלושים ימים
מיום פרסומן. מס' 5762 מיום 8.6.1996 עמ' 1050 (ת"ט).

מס' 5772 מיום 11.7.1996 עמ' 1442 (ת"ט).

ק"ת תשנ"ח מס' 5887 מיום 24.3.1998 עמ' 556 — תק' תשנ"ח-1998; תחילתן 30 ימים מיום פרסומן.

ק"ת תש"ס מס' 6044 מיום 12.7.2000 עמ' 718 — תק' תש"ס-2000; תחילתן 30 ימים מיום פרסומן.

תק' תש"ס-2000	"צורן דו-חמצני גבישי" — מינרל טבעי לרבות קוורץ (Quartz), קריסטובליט (Crystobalite), טרידימיט (Tridymite), אבן טריפולי (Tripoli), אדמה דיאטומאית (Diatomaceous Earth) וכן כל תערובת המכילה אחד או יותר מהם ולרבות פחם, אפר פחם ובזלת;
	"חומר" — אסבסט, סיבי אסבסט, טלק, וצורן דו-חמצני גבישי;
תק' תשנ"ו-1996	"חשיפה משוקללת מרבית מותרת" — הרמה המשוקללת המרבית של אבק מזיק באויר, באזור הנשימה של העובד, אשר עד אליה מותרת חשיפה במשך יום עבודה בן 8 שעות מתוך יממה;
תק' תשנ"ח-1998	"חשיפה מרבית מותרת לזמן קצר" — (נמחקה);
תק' (מס' 2) * תשמ"ח-1988 תק' תשנ"ו-1996 תק' תשנ"ח-1998 תש"ס-2000	"עובד חשוף לאבק מזיק" — אדם החשוף עקב עבודתו החלקית או המלאה 200 שעות בשנה לפחות, לאבק מזיק באויר ברמה העולה על מחצית החשיפה המשוקללת המרבית המותרת ולאסבסט וסיבי אסבסט — על 0.1 סיב/סמ"ק;
תק' תשנ"ו-1996	"עבודת בניה באסבסט" — לרבות עבודות אחזקה, תיקון, פירוק, הסרה, הריסה, בידוד, ציפוי, הדבקה, הרכבה, שינוע וסילוק פסולת של מבנים, צנרת, דרכים ושבילים המכילים אסבסט בהרכבם;
תק' תשנ"ו-1996	"עבודה בחשיפה לאבק מזיק" — ייצור, עיבוד, טיפול, ניסור, אחסון, הרכבה, ציפוי, פירוק, ליטוש, חידוש, טלטול, הובלה, שינוע, ניקוי, חריטה, מילוי, הרקה, העמסה, פריקה או שימוש בחומר, הגורמים להיווצרות אבק מזיק שמקורו בחומר, לרבות עבודה בניה באסבסט;
תק' תשנ"ו-1996	"בודק מעבדה" — עובד מעבדה מוסמכת ששר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה הסמיכוהו לערוך בדיקות סביבתיות ובדיקות סביבתיות תעסוקתיות של רמת האבק המזיק באויר שחשופים לה עובדים במקום עבודה או הציבור;
	"מעבדה מוסמכת" — כל אחת מאלה:
	(1) המעבדה לגיהות תעסוקתיות של משרד העבודה והרווחה;
תק' תשנ"א-1990 תשנ"ו-1996	(2) מעבדה לבדיקות סביבתיות ולבדיקות סביבתיות- תעסוקתיות במקום העבודה ששר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה הסמיכו לבצע בדיקות של חשיפה לאבק מזיק;

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.

"ועדה רפואית" — ועדה רפואית ארצית לאבק מזיק שמינה המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה בהסכמת המנהל הכללי של משרד הבריאות ואשר בין חבריה לפחות ארבעה קוראים מוסמכים ;	תק' (מס' 2)* תשמ"ח-1988 תק' תשנ"א-1990
"ועדה טכנית" — ועדה טכנית לאבק מזיק שמינו השרים ושתפקידה כאמור בתקנה 2ב ; "שירות רפואי מוסמך" — כל אחד מאלה :	תק' תשנ"א-1990 תק' תשנ"ו-1996 תק' תשנ"ז-1997 תק'
(1) (נמחקה) ;	תק' תשנ"ו-1996
(2) לשכה מחוזית או נפתית של משרד הבריאות ;	
(3) קופת חולים, כמשמעותה בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994 ;	תק' תש"ס-2000
(4) תחנה למניעת מחלות ריאה ;	תק' תש"ס-2000
(5) מחלקה, יחידה או מכון למחלות ריאה בבית חולים מוכר בארץ ;	
(6) מוסד רפואי ששר העבודה והרווחה, בהסכמת שר הבריאות הסמיכו לענין תקנות אלה ;	תק' תשנ"א-1990
(7) הפיקוח הרפואי באגף הפיקוח על העבודה במשרד העבודה והרווחה ;	תק' תשמ"ה-1985
(8) המחלקה הרפואית לעובדי המדינה במשרד הבריאות ;	תק' תש"ס-2000 תק' תשנ"א-1990
"רופא" — כמשמעותו בפקודת הרופאים [נוסח חדש], תשל"ז-1976 ;	
"רופא מורשה" — רופא מומחה לרפואה תעסוקתית, וכן רופא של שירות רפואי מוסמך ששר העבודה והרווחה, בהסכמת שר הבריאות, הרשהו לענין תקנות אלה ;	תק' תשנ"א-1990
"קורא מוסמך" — רופא בעל בקיאות וידע במחלות הקשורות באבק מזיק, לרבות קריאת צילומי רנטגן של הריאות ופענוחם לפי הסיווג האחרון שהמליץ ארגון העבודה הבינלאומי, ששר העבודה והרווחה בהמלצת הועדה הרפואית ובהסכמת שר הבריאות הסמיכו לענין תקנות אלה ;	תק' (מס' 2)* תשמ"ח-1988 תק' תשנ"א-1990
"המנהל" — המנהל הכללי של המשרד לאיכות הסביבה יחד עם המנהל הכללי של משרד העבודה והרווחה או מי שהם ביחד מינוהו להיות המנהל לענין תקנות אלה ;	תק' תשנ"א-1990

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.

- "השרים" — שר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה ;
- 1996-תק' תשנ"ו-1
- "תקן פליטה" — תקן פליטת אבק מזיק ממקור נקודתי בפתח היציאה של מיתקן פליטה של אבק מזיק ;
- *תק' (מס' 2)
תשמ"ח-1988
- "פסולת רכה" — אבק או שבבים שמקורם בחומר, הנשאבים למערכות היניקה, הניקוז והפליטה או הנוצרים תוך כדי עבודה בחומר ;
- "פסולת קשה" — פסולת מוצרים או חלקי מוצרים של חומר או אריזותיהם ;
- "שיווק" — העברה לאחר בכל דרך מדרכי ההעברה.
2. במפעל או במקום העבודה אשר בו מתבצעת עבודה בחומר, תהיה החשיפה המשוכללת המרבית המותרת כמפורט בתוספת הראשונה.
- הגבלות לגבי החשיפה המותרת לאבק מזיק
תק' (מס' 2)
תשמ"ח-1988
תק' תשנ"ו-1996
תשנ"ח-1998
- 2א. תפקידי הועדה הרפואית הם —
- ועדה רפואית
תק' (מס' 2)
תשמ"ח-1988
תק' תשנ"א-1990
- (1) להמליץ בפני שר העבודה והרווחה והשר לאיכות הסביבה לגבי ההיבטים הגיהותיים והבריאותיים של עבודה ושימוש באבק מזיק ובחומר לעובד ולסביבה ;
- (2) לקבוע בהתאם להוראות תקנה 15(ב) ו-15(ד) אבחנה רנטגנית סופית ואבחנה רפואית סופית לגבי המחלות הנקובות בתקנה 20(א) ;
- (3) להמליץ בפני שר העבודה והרווחה ושר הבריאות על מינוי רופאים מורשים וקוראים מוסמכים ;
- 1990-תק' תשנ"א-1990
- (4) להעביר את החלטות הועדה הטכנית, עם שינויים או בלעדיהם, לשר העבודה והרווחה ולשר לאיכות הסביבה ;
- 1990-תק' תשנ"א-1990
- (5) לרכז את כל הידע בארץ לגבי —
- (א) ההיבטים הגיהותיים והבריאותיים של עבודה ושימוש בחומר ובאבק מזיק, בקשר לבריאות העובד ולבריאות הציבור ;
- (ב) שמות העובדים בפועל החשופים לאבק מזיק, ובמידת האפשר, שמות העובדים לשעבר שהיו חשופים לאבק מזיק ותוצאות הבדיקות הרפואיות שלהם ;

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.

(ג) שמות העובדים החולים באחת או יותר מהמחלות הנזכרות בסעיף 20(א) והאבחנות שנקבעו לגביהן, ובמידת האפשר, שמות העובדים לשעבר אשר חלו כאמור;

תק' תשנ"ו-1996

(6) לשמש כמרכז למידע ארצי למשרדי ממשלה ולמוסדות ציבור בענין העבודה או השימוש בחומר ובאבק מזיק, מבחינות גיהותיות ובריאותיות;

תק' תשנ"א-1990

(7) לדון ולהמליץ בכל נושא הקשור לאבק מזיק אשר יוטל עליה על ידי השר לאיכות הסביבה או שר העבודה והרווחה.

2.ב. תפקידי הוועדה הטכנית הם:

ועדה טכנית
תק' תשנ"ו-1996

(1) להמליץ בפני השרים לענין —

(א) ההיבטים הטכניים של העבודה או השימוש בחומר;

(ב) הסמכת מעבדות מוסמכות ובודקי מעבדה;

(ג) כל נושא הקשור לחומר ולאבק מזיק שהשרים או המנהל יטילו עליה;

(2) לאשר שיטות לביצוע הבדיקות הסביבתיות והסביבתיות- תעסוקתיות במקום העבודה הנדרשות בתקנות אלה;

(3) להכין ולהפיץ הנחיות בעניינים אלה:

(א) העבודה או שימוש בחומר ובאבק מזיק מבחינה טכנית ומבחינת איכות הסביבה;

(ב) עבודת בניה באסבסט;

(4) לשמש כמרכז למידע לציבור, למשרדי הממשלה ולמוסדות ציבור בענין העבודה או השימוש בחומר ובאבק מזיק מבחינה טכנית ומבחינת איכות הסביבה.

3. (א) נער לא יועבד בחומר.

איסור עבודת נוער

(ב) בתקנה זו, "נער" — מי שטרם מלאו לו 18 שנים.

4. במפעל או במקום עבודה וכן במבנה או באתר, שמתבצעת בו עבודה בחומר או עבודת בניה באסבסט, על המעביד או בעל מקום העבודה, המבנה או האתר —

נקיטת אמצעי זהירות
תק' תש"ס-2000

תק' תשנ"ו-1996

- (1) להתקין ולקיים, להנחת דעתו של מפקח עבודה אזורי, אמצעי יניקה, ניקוז ופליטה טובים ויעילים, סמוך ככל האפשר למקום הימצאותו של האבק המזיק וכן להתקין ולקיים תנאי איוורור טובים בכל מקומות העבודה והשהיה של העובדים החשופים לאבק מזיק, באופן שהחשיפה המשוקללת המרבית המותרת באוויר תהיה נמוכה מהערכים שנקבעו בתוספת הראשונה;
- (2) לדאוג לכך שאבק מזיק הנפלט מאמצעי הניקוז והפליטה ייאסף במערכות סגורות וייקלט במאגרים ובמכלים מרכזיים אטומים, באופן שלא יגרמו נזק לבריאות העובדים או הציבור;
- (3) לדאוג לסילוק מיידי של פסולת רכה ופסולת קשה בדרך שתמנע נזק אפשרי לבריאות העובדים או הציבור.

ציוד מגן אישי תק'
תש"ס-2000

5. (א) המעביד יספק לכל עובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק, ציוד מגן אישי מתאים לרבות בגדי מגן, כפפות מגן, משקפי מגן, נעלי מגן וכיסוי לראש, והעובד חייב להשתמש בהם.
- (ב) במצבים שבהם עלול אדם, העובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק להיות חשוף לריכוזים חריגים של אבק מזיק, הגבוהים מהרמה שנקבעה בתוספת הראשונה, יספק המעביד לעובדים ציוד מגן אישי יעיל ובאיכות טובה המתאים לסוג העבודה הייחודית, לרבות מסכת נשימה המצוידת במסנן נשימה מתאים המונע חדירת אבק מזיק לדרכי הנשימה או מחוברת לאספקת אוויר (להלן — מסכת נשימה), והעובד חייב להשתמש בו; אין באספקת מסכת נשימה כדי לשחרר את המעביד מן החובה לשמור על תנאים סביבתיים—תעסוקתיים נאותים במפעל ולהקטין את רמות האבק המזיק אל מתחת לערכים הקבועים בתוספת הראשונה.

בגדי מגן
ובגדי עבודה
תק' תש"ס-2000

6. (א) לא יעבוד עובד בחומר אלא אם כן הוא לובש בגדים המיועדים אך ורק לעבודה, לרבות נעליים וגרביים; בתום יום העבודה יסיר העובד מעליו את כל הבגדים האמורים וישאירם בתחום המפעל, במלתחות המיועדות לכך.
- (ב) לא יוציא עובד בגדי עבודה, בגדי מגן וציוד מגן אישי משטח המפעל או ממקום העבודה.
- (ג) המעביד ידאג לכיבוס וניקוי של בגדי עבודה ובגדי המגן של העובדים, במרוכז, במפעל או במקום העבודה; מפקח עבודה אזורי רשאי לאשר מקום כביסה וניקוי מרוכז אחר.

7. לא ינקה אדם בעזרת זרם אויר דחוס, בגדי עבודה, ציוד מגן אישי, מכונות, שולחנות עבודה, רצפות, קירות וכל חפץ או מקום במפעל או במקום העבודה; פעולות ניקוי כאמור יבוצעו אך ורק בעזרת שואבי אבק ומערכות ניקה מתאימים.
8. (א) לא יאכל אדם, לא ישתה ולא יעשן במקום שבו מתבצעת עבודה בחומר.
(ב) המעביד יקבע חדרים מיוחדים לאכילה ולשתיה, שיהיו רחוקים ככל האפשר ממקומות העבודה בחומר; העובדים יכנסו לחדר האוכל לאחר שניקו בעזרת שואבי אבק את בגדי העבודה שהם לובשים.
(ג) המעביד, בשיתוף עם נציגות העובדים וועדת הבטיחות שבמפעל, יארגן הדרכה מתאימה לכל העובדים לגבי נזק בריאות הנגרם מעישון יחד עם עבודה בחומר ויעודד אותם לגמילה מעישון, בעזרת הלשכה המחוזית או הנפתית של משרד הבריאות; דיווח על ביצוע הפעולות לגמילה מעישון יישלח לוועדה הרפואית.
9. (א) במקום עבודה בחומר יתקין המעביד מלתחות כפולות, ויספק סבון ומגבות אישיות לכל עובד, וכן יתקין מקלחות עם מים חמים במספר נאות, כפי שיוורה מפקח העבודה האזורי.
(ב) המלתחות והמקלחות ימוקמו קרוב ככל האפשר לאזור הכניסה למפעל, ורחוק ככל האפשר ממקומות העבודה בחומר.
(ג) המעביד ידאג בקביעות לנקיון, לחיטוי, לצביעה ולאחזקה תקינה של המלתחות, המקלחות, והנוחיות הסניטריות.
10. המעביד ידריך את העובדים בחומר, בכתב ובעל-פה, לגבי סיכוני הבטיחות, הגיהות והבריאות הנוגעים לעבודה בחומר, בזמן הקבלה לעבודה וכן אחת לשנה לפחות; המעביד יודא שכל עובד הבין את הנושא שהודרך בו.
11. (א) לא יטלטל אדם ולא יאחסן חומר אלא באמצעים בטוחים בתוך כלים מתאימים וכן יסלק מיד כלי שהתגלה כי הוא פגום.
(ב) בכל מקום שבו מתבצעת עבודה באסבסט, או בסיבי אסבסט, חייב המעביד בשילוט בעברית של אזהרה קריאה וכולטת לעין ושאינה ניתנת למחיקה בנוסח הבא:

איסור השימוש באויר דחוס לביצוע פעולות ניקיון

גיהות אישית

אמצעי גיהות כלליים

חובת הדרכה

חובת איחסון ושילוט מתאים

"זהירות — אבק מזיק! הימנע מיצירת אבק! שאיפת אבק מזיק עלולה לגרום לנזק בריאות חמור! עישון מחמיר את נזק הבריאות! העובדים חייבים להתרחץ ולהחליף את בגדי העבודה לפני היציאה מהמפעל! אסור להוציא בגדי עבודה מהמפעל! העובדים חייבים לעבור בדיקה רפואית תקופתית אצל שירות רפואי מוסמך!".

12. לא ישווק אדם אסבסט או סיבי אסבסט ולא ייבאם אלא באריזות אטומות חד-פעמיות וסגורות הנושאות תית אזהרה בעברית בנוסח הבא:

תנאים לשיווק

"זהירות — אבק מזיק! הימנע מיצירת אבק! שאיפת אבק מזיק עלולה לגרום לנזק בריאות חמור!".

13. לא ישווק אדם מוצר המכיל אסבסט אלא אם כן מופיעה אזהרה בעברית, באותיות ברורות וקריאות שאינן ניתנות למחיקה או להסרה, בנוסח הבא:

חובת סימון
מוצר אסבסט

"זהירות, מכיל אסבסט! עבודה עם החומר עלולה לגרום אבק מזיק לבריאות!".

14. (א) לא יתחיל אדם בעבודה בכל מקום שבו עובדים בחומר אלא אם כן עבר בדיקה רפואית ראשונית, תוך שלושה החדשים שקדמו לתחילת העבודה, בידי רופא מורשה שקבע את התאמתו לעבודה בחומר.

חובת בדיקות

(ב) לא יועסק אדם כעובד חשוף לאבק מזיק אלא אם כן עבר בדיקה רפואית חוזרת בידי רופא מורשה, שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק; בדיקה רפואית חוזרת תבוצע —

תק' תשנ"ח-1998

(1) באדם שגילו פחות מ-40 שנים —

תק' תש"ס-2000

(א) הבדיקה החוזרת הראשונה —

3 שנים לאחר הבדיקה הראשונית והיא תכלול את הבדיקות המנויות בתקנה 15(א), למעט צילום רנטגן של הריאות אשר יבוצע 5 שנים לאחר הבדיקה הראשונית;

(ב) בדיקה חוזרת שניה ואילך —

שנתיים לאחר הבדיקה שקדמה לה והיא תכלול את הבדיקות המנויות בתקנה 15(א), למעט צילום רנטגן של הריאות, אשר יבוצע 3 שנים לאחר הצילום שקדם לו;

תק' תש"ס-2000

(2) באדם שגילו למעלה מ-40 שנים או שעבד כעובד חשוף לאבק מזיק למעלה מ-10 שנים —

(א) הבדיקה החוזרת הראשונה —

שנתיים לאחר הבדיקה הראשונה, והיא תכלול את כל הבדיקות המנויות בתקנה 15(א);

(ב) בדיקה חוזרת שניה ואילך —

שנתיים לאחר הבדיקה שקדמה לה, והיא תכלול את כל הבדיקות המנויות בתקנה 15(א).

(ג) נעדר עובד מן העבודה למעלה מחדשיים בשל מחלה ריאתית ממושכת, לא יועסק כעובד חשוף לאבק מזיק אלא אם כן עבר בדיקה רפואית חוזרת נוספת בידי רופא מורשה שיקבע את המשך התאמתו לעבוד בחשיפה לאבק מזיק.

(ד) רופא מורשה ומפקח עבודה שהוא רופא יכולים להורות על ביצוע הבדיקות, לגבי עובד חשוף לאבק מזיק, בתאריכים מוקדמים יותר.

תק' תשנ"ח-1998 תק'
תש"ס-2000

(ה) (1) הפסיק עובד החשוף לאבק מזיק לעבוד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק שמקורו אסבסט (להלן — עובד לשעבר), יודיע לו מעבידו כי עליו לעבור בדיקות מעקב רפואיות בידי רופא מורשה משירות רפואי מוסמך, אחת לכל שלוש שנים;

(2) המעביד יעביר לרופא המחוזי של משרד הבריאות את כל הפרטים המזהים של העובד לשעבר ותקופת עבודתו, וכן יעזור באיתור העובד לשעבר לצורך ביצוע בדיקות המעקב;

(3) השירות הרפואי המוסמך יזמין את העובד, בהודעה בכתב שתשלח בדואר רשום וימלא כרטיס בדיקות רפואיות, כאמור בתקנה 17 לכל אדם הנבדק על ידו שהעתק שלו יישלח לוועדה הרפואית;

(4) (נמחקה);

תק' תשנ"ו-1996 תק'
תש"ס-2000
תק' תש"ס-2000

(5) הוראות פסקאות (1) עד (3) יחולו גם על מעביד במפעל שבו עבדו באבק מזיק שמקורו באסבסט ושנסגר מכל סיבה שהיא, וכן על שירות רפואי מוסמך.

(ו) רופא מורשה ורופא מחוזי של משרד הבריאות רשאים, בהסכמת הועדה הרפואית, להורות על ביצוע בדיקות המעקב במועדים שונים מן הקבוע בתקנת משנה (ה).

(ז) התחיל אדם לעבוד באבק מזיק, ימסור שירות רפואי מוסמך לועדה הרפואית את שם העובד, מענו ומספר תעודת הזהות שלו וכן כל מידע נוסף שנדרש על ידי הועדה.

(ח) לא הופיע עובד לבדיקות רפואיות חוזרות במועד שנקבע לו, ישלח השירות הרפואי המוסמך הודעה על כך למעביד והעתק ממנה למפקח העבודה האזורי.

(ט) שירות רפואי מוסמך ישלח לועדה הרפואית, אחת לשנה לפחות, רשימה של העובדים החשופים לאבק מזיק אשר הוא בדק, לרבות מספרי תעודות הזהות שלהם ומענם, וכל מידע נוסף שדרשה הועדה הרפואית.

15. (א) כל בדיקה רפואית מן המנויות לעיל בתקנה 14 תכלול לפחות את אלה:

- (1) אנמנזה רפואית כללית ומקצועית;
- (2) בדיקה קלינית כללית;
- (3) בדיקת תמונת דם ושתן כללית — בבדיקה הרפואית הראשונית בלבד;
- (4) צילום רנטגן של הריאות, בגודל של 35d45 ס"מ לפחות;
- (5) בדיקת תפקודי ריאה שתכלול לפחות FEV1 וFVC והיחס FVC;
- (6) כל בדיקה קלינית או מעבדתית נוספת הנראית לרופא המורשה דרושה.

(ב) תצלום הרנטגן ייקרא לפחות בידי קורא מוסמך אחד; אם לדעת הקורא המוסמך בתצלום הרנטגן קיים ממצא של אבחנה רנטגנית לגבי אחת המחלות כאמור בתקנה 20(א), יקראו את התצלום שלושה קוראים מוסמכים שיקבעו את האבחנה הרנטגנית. הקוראים המוסמכים יעבירו את התיק הרפואי יחד עם תצלום הרנטגן לועדה הרפואית בתום פעולתם. היו חילוקי דעות ביניהם, תקבע את האבחנה הרנטגנית הועדה הרפואית, ולענין זה הקוראים המוסמכים יעבירו אליה את התיק הרפואי יחד עם תצלום הרנטגן.

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.

תק' (מס' 2)
תשמ"ח-1988

תק' תשנ"ו-1996

תק' תשנ"ו-1996

היקף הבדיקה

תק' תשנ"ח-1998

תק' (מס' 2)
תשמ"ח-1988

- (ג) האבחנה הרפואית תיקבע בידי רופאים מורשים משירות רפואי מוסמך.
(ד) שירות רפואי מוסמך ועובד חשוף לאבק מזיק, רשאים לבקש דיון בועדה הרפואית.
16. נקבעה אבחנה רפואית כאמור בתקנה 20(א), ימסור על כך השירות הרפואי המוסמך לועדה הרפואית, למוסד לביטוח לאומי ולמפקח העבודה האזורי, בציון שמו המלא של האדם שנפגע במחלה הקשורה בחומר, מספר הזהות שלו, גילו, מקום עבודתו, תהליך העבודה ומשך תקופת עבודתו בחשיפה לאבק מזיק.
17. (א) שירות רפואי מוסמך ינהל, לגבי עובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק, כרטיס בדיקות רפואיות שבו יירשמו הפרטים האישיים המזהים של הנבדק, לרבות שמו המלא, שם אביו, מספר הזהות שלו ומענו האישי, וכן הפרטים הבאים:
- (1) התאריך שבו נערכה הבדיקה הרפואית;
 - (2) שם המעביד ומען מקום העבודה;
 - (3) תיאור העבודה של הנבדק אשר בקשר אליה נערכה הבדיקה הרפואית;
 - (4) ממצאי הבדיקות הרפואיות הקליניות והמעבדתיות;
 - (5) האבחנה הרפואית שנקבעה;
 - (6) חוות דעתו של הרופא המורשה שבדק אותו על התאמתו או אי התאמתו של הנבדק להמשיך בעבודה באבק מזיק;
 - (7) המועד שנקבע לבדיקה הרפואית הבאה, לרבות מועד מוקדם מזה שנקבע לפי תקנה 14(ד);
 - (8) חתימתו של הרופא המורשה הבודק.
- (ב) השירות הרפואי המוסמך ישמור את כרטיס הבדיקות הרפואיות ואת צילומי הרנטגן של הריאות, 30 שנים לפחות לאחר שהפסיק האדם את עבודתו בחשיפה לאבק מזיק.

כרטיס בדיקות

תק' תש"ס-2000

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.

פנקס בריאות
תק' תשנ"ו-1996

18. (א) שירות רפואי מוסמך ינפיק לכל עובד בעבודה בחשיפה לאבק מזיק, שהוא בודק בהתאם לתקנות אלה, פנקס בריאות שבו ירשום את הפרטים שצויינו בתוספת השניה; הוצא לעובד פנקס בריאות לפי חיקוק אחר יירשמו הפרטים האמורים בפנקס שהוצא לעובד לראשונה, וייכללו בו תוצאות הבדיקות הרפואיות והאבחנות השונות של העובד.

(ב) השירות הרפואי המוסמך ימסור את פנקס הבריאות למעבידו של עובד כאמור, אשר יחזיקו במקום העבודה כל עוד הוא עובד אצלו; נסגר המפעל או הפסיק העובד בעבודה האמורה לעבוד אצלו, יחזיר המעביד את הפנקס לידי השירות הרפואי המוסמך שערך את הבדיקה הרפואית האחרונה.

(ג) המעביד ימסור את פנקס הבריאות לשירות הרפואי המוסמך, כל אימת שהשירות יודק לפנקס לשם עריכת בדיקה רפואית ורישום תוצאותיה לפי תקנות אלה; הפנקס יוחזר למעביד לאחר שנעשו בו הרישומים הדרושים.

(ד) רופא של שירות רפואי מוסמך יביא לידיעתו של העובד שנבדק על ידו, את מצב בריאותו, בדרך ובאופן שיקבע.

הזמנה לבדיקה

19. (א) הבדיקות הרפואיות לגבי עובד חשוף לאבק מזיק, לפי תקנה 15, ייערכו על פי פניית המעביד, בימים ובמועדים שקבע השירות הרפואי המוסמך.

(ב) עובד כאמור יתייצב, לצורך עריכת הבדיקות הרפואיות לפי תקנות אלה, בשירות הרפואי המוסמך בימים ובמועדים שנקבעו לו.

אי התאמה לעבוד
באבק מזיק

20. (א) יראו עובד כמי שאינו מתאים להתחיל בעבודה בחשיפה לאבק מזיק או להמשיך עבודה כאמור אם נמצא אצלו אחד מאלה:

(1) אסבסטוזיס (אמיינתית), טלקוזיס או סיליקוזיס (צורנית), על פי הסיווג המקובל האחרון של ארגון העבודה הבין-לאומי;

(2) סרטן הריאות בכל הדרגות;

(3) מזותליומה, לרבות של קרום הריאות, של קרום הבטן או של קרום הלב;

תק' תש"ס-2000

(4) כל מחלה אחרת הנגרמת על ידי אסבסט, טלק, או צורן דו-חמצני גבישי;

(5) מחלת ריאות כרונית כלשהי, וכן הגבלה ניכרת בתפקודי הריאות, הנובעות מסיבה כלשהי.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי רופא מורשה או מפקח עבודה שהוא רופא, להורות אחרת, ובלבד שהוראתו תינתן בכתב ובחתימת ידו, תוך התחשבות בגילו של העובד, באפשרויות תעסוקה חליפיות וברצונו של העובד שהובע בכתב.

הודעה למפקח על אי התאמת העובד

21. (א) קבע הרופא המורשה הבודק אי התאמתו של אדם לעבודה בחשיפה לאבק מזיק או להמשך עבודה כאמור, ימסור השירות הרפואי המוסמך הודעה מיוחדת על כך למפקח העבודה האזורי תוך 10 ימים מיום מתן חוות דעתו של הרופא המורשה הבודק, ובה פרטים מזהים של הנבדק, גילו, מקום העבודה או המפעל, משך תקופת עבודתו באבק מזיק, תוצאות הבדיקה הרפואית, ומסקנותיו; העתק ההודעה האמורה יישלח גם לוועדה הרפואית.

(ב) קיבל מפקח העבודה האזורי הודעה בהתאם לתקנת משנה (א) ישלח למעביד התראה בדואר רשום ובה פירוט חובותיו בענין איסור העבדת העובד; העתק מההתראה יישלח ללשכת שירות התעסוקה, למוסד לביטוח לאומי, לשירות הרפואי המוסמך, ולנציגות העובדים המייצגת את העובד.

22. מעביד שקיבל התראה לגבי אי התאמת עובד לעבודה בחשיפה לאבק מזיק, יחדל להעסיקו תוך שבוע ימים ויפעל לגבינו בהתאם להוראות שקיבל ממפקח העבודה האזורי.

איסור העסקה אחרי קבלת התראה

23. לא יתחילו במקום עבודה או במפעל לעבוד בחומר אלא אם כן נמסרה על כך הודעה מוקדמת בכתב למפקח עבודה אזורי, 3 חדשים לפחות מראש, תוך ציון סוג החומר, השימוש בו ותהליך העבודה.

חובת הודעה על עבודה באבק מזיק

24. (א) במפעל או במקום עבודה אשר בו עובדים בחומר יערוך המעביד, בדיקות סביבתיות-תעסוקתיות תקופתיות של ריכוז האבק המזיק באויר באיזור הנשימה של העובדים, על ידי בודק מעבדה, בתכיפות של אחת ל-6 חודשים לפחות, אלא אם כן יורה מפקח עבודה אזורי על תכיפות אחרת. הבדיקות יבוצעו בשיטת בדיקה שאישרה הוועדה הטכנית.

חובת עריכת בדיקות סביבתיות תקופתיות
תשנ"ו-1996 תק'
תשנ"ח-1998 תק'
תש"ס-2000

(ב) המעביד ירשום את תוצאות הבדיקות הסביבתיות-תעסוקתיות האמורות ביומן מעקב, בציון התאריך, השעה ומקום הדגימה; יומן המעקב יימצא תמיד במקום העבודה ולא יבוער 30 שנים לפחות מיום הרישום האחרון בו.

תק' תשנ"ו-1996

- (ג) המעביד ישלח העתק מתוצאות הבדיקות הסביבתיות- תעסוקתיות האמורות למפקח עבודה אזורי, ליושב ראש הועדה הטכנית ולשירות הרפואי המוסמך, אחת ל-6 חודשים לפחות; העתקים אלה יישמרו ולא יבוערו 30 שנים לפחות מיום הרישום האחרון; התוצאות יובאו גם לידיעת העובדים.
- תק' תשנ"ו-1996 תק' תשנ"ח-1998
- (ד) המעביד או בעל מקום העבודה וכן בעל המבנה או האתר שבו מתבצעת עבודת בניה באסבסט, או עבודה באסבסט פריך, יערוך אחת לשנה, או לפי דרישת הועדה הטכנית, בדיקות סביבתיות של ריכוז אסבסט באוויר סביב המפעל, מקום העבודה באסבסט, המבנה או האתר, בשיטת בדיקה שאישרה הועדה הטכנית.
- תק' תש"ס-2000
- (ה) מעבדה מוסמכת תשמור על תוצאות הבדיקות הסביבתיות והסביבתיות_תעסוקתיות שביצעה לפי תקנות אלה במשך 30 שנים לפחות מיום ביצוען; המעבדה תשלח העתק מתוצאות הבדיקות, עם קבלתן, למפקח עבודה אזורי וליושב ראש הועדה הטכנית.
- תק' תשנ"ו-1996
25. במפעל או במקום עבודה אשר בו עובדים באסבסט או במוצרי, על המעביד, בלי לגרוע מחובותיו לפי תקנה 4 —
- אמצעי יניקה וסילוק פסולת של אסבסט
- (1) להתקין ולקיים אמצעי יניקה וכן מינדפים טובים ויעילים, במקומות העבודה השונים בהם עובדים, מעבדים או משתמשים באסבסט או במוצרי אסבסט;
- (2) לדאוג לסילוק המידי של הפסולת הרכה והפסולת הקשה של האסבסט, באופן שלא תגרום נזק לבריאות עובד או לבריאות הציבור; המנהל הכללי של המשרד לאיכות הסביבה, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי לתת הוראות בדבר דרכי הסילוק, אופן הסילוק ומקום הסילוק; הועדה הטכנית תמליץ על אפשרויות של שימוש בפסולת האסבסט.
- תק' תשנ"א-1990
26. לא ינהל אדם ולא יחזיק מפעל שבו עובדים, מעבדים, או משתמשים באסבסט או במוצרי אסבסט, אלא אם כן ריכוז האבק הנפלט יהיה נמוך מתקן הפליטה כמפורט להלן:
- תקן פליטה של אבק אסבסט

(1) במפעלים בהם העבודה באסבסט או במוצרי אסבסט היא רציפה או בלתי רציפה, יערוך המעביד בדיקה של "ניטור אבק אסבסט הנראה לעין", אחת לשבוע, על פי התקן האמריקאי האחרון של Environmental Protection Agency E.P.A. או בשיטה אחרת שתאושר על ידי הועדה הטכנית על ידי מעבדה מוסמכת לבדיקות אבק מזיק;

תק' (מס' 2)*
תשמ"ח-1988

(2) במפעלים בהם העבודה באסבסט או במוצרי אסבסט היא רציפה, יבצע המעביד בדיקה לקביעת ריכוז אבק האסבסט הנפלט בהתאם לתקן הפליטה לפחות אחת לשנה; הרמה המרבית של אסבסט במטר מעוקב של אויר נפלט לא תעלה על 0.1 מיליגרם. הבדיקה האמורה תתבצע במעבדה מוסמכת לבדיקות אבק מזיק.

תק' (מס' 2)*
תשמ"ח-1988

27. המנהל, בהתייעצות עם המנהל הכללי של משרד הבריאות, יכין תכנית הדרכה בכתב, בעל-פה או בדרך אחרת שיקבעו, עבור האוכלוסיה החשופה לאסבסט, לגבי סיכוני גיהות ובריאות כתוצאה מחשיפה לאסבסט, לרבות הצורך בגמילה מעישון.

תכנית הדרכה
תק' תשנ"א-1990

28. לא ייצר אדם אסבסט, לא ייבאו, לא ישווקו ולא ישתמש בו בפעולה מפעולות אלה:

איסור השימוש
באסבסט
תק' (מס' 2)*

- (1) התזה, ריסוס, מריחה, בידוד, ציפוי או תהליך דומה אחר;
- (2) ריצוף, סלילת דרכים, סיתות או גריסה, למעט גריסה הנעשית במפעל בעל רשיון תקף לפי כל דין;
- (3) סינון גזים ואויר, למעט סינון המתבצע בטמפרטורות שמעל 340 מעלות צלסיוס;

(4) ליטוש והשחזה, חידוש והתאמה, הרכבה של רפידות בלמים ומצמדים, למעט לגבי רכב מנועי ומכונות שאישרה לכך הועדה הטכנית.

תק' תשנ"א-1990 תק'
תשנ"ו-1996

29. (א) לא ייצר אדם, לא ייבא, לא ישווק ולא ישתמש במוצרי אסבסט לרבות מוצרי נוי, עציצים, אדניות, מצמדים ורפידות בלמים וכן מוצרי טקסטיל המכילים אסבסט, זולת סוגי המוצרים המפורטים בתוספת השלישית.

איסור ייצור, ייבוא,
שיווק ושימוש
תק' תשנ"א-1990 תק'
תשנ"ו-1996 תק'
תש"ס-2000

(ב) לא יעבוד אדם בטלק סיבי אלא בטלק פתיתי בלבד.

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.

(ג) לא יעבוד אדם בצורך דו-חמצני גבישי שתכולתו במשקל עולה על 3%, בתהליך של ניקוי בהתזת חול, אלא אם כן קיבל היתר מיוחד ממפקח עבודה אזורי.	תק' (מס' 2)* תשמ"ח-1988
(ד) לא ייצר אדם, לא ייבא ולא ישווק אסבסט מסוג קרוסידוליט (אסבסט כחול), ומסוג אמוסייט (אסבסט חום), ולא ישתמש בהם.	תק' תשנ"ו-1996 תשמ"ח-1998 תק' תש"ס-2000
(ה) לא יבצע אדם עבודת בניה באסבסט, אלא באישור הועדה הטכנית.	תק' תשנ"ו-1996
30. (בוטלה).	תק' תשנ"ו-1996**
31. בטלות —	ביטול
(1) תקנות הבטיחות בעבודה (בדיקות רפואיות של עובדים באבק אסבסט, טלק וצורן), תשכ"ד-1964 ;	
(2) תקנות הבטיחות בעבודה (הגבלות בהתזת אסבסט), תשל"ח-1978.	
תוספת ראשונה	
(תקנה 2)	תק' (מס' 2)* תשמ"ח-1988 תק' תשנ"ו-1996 תשמ"ח-1998
ערכים של רמה מרבית תעסוקתית מותרת של אבק מזיק:	
חשיפה משוקללת מרבית חשיפה מרבית מותרת	
הגורם המזיק	מותרת ל-8 שעות
לזמן קצר (15 דקות)	0.2 סיב/סמ"ק אוויר
אסבסט לכל סוגיו	
טלק (פתיתי ללא סיבים) —	
1. אבק בר-נשימה	
1. לריאות	תק' תשנ"א-1990 תשמ"ח-1998 תק' תש"ס-2000
2. אבק כללי מרחף	2 מ"ג/מ ³ אוויר
4 מ"ג/מ ³ אוויר	2 מ"ג/מ ³ אוויר
* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה. ** תחילתן 6 חודשים מיום פרסומן של תק' תשנ"ו-1996.	

הגורם המזיק חשיפה משוקללת מרבית חשיפה מרבית מותרת
מותרת ל-8 שעות לזמן קצר (15 דקות)

צורן דו חמצני גבישי SiO_2 —

1. אבק בר-נשימה

1. לריאות (קטן מ-7)

1. מיקרון) 0.1 מ"ג/מ³

2. אבק כללי מרחף 0.3 מ"ג/מ³

תוספת שניה

(תקנה 18(א))

הרישום בפנקס הבריאות:

1. מדור לזיהוי העובד (לרישום על ידי השירות הרפואי המוסמך):
 - א. שם המשפחה ושם פרטי;
 - ב. שם האב;
 - ג. מספר הזהות;
 - ד. תאריך הלידה;
 - ה. שם השירות הרפואי המוסמך שנתן את הפנקס;
 - ו. תאריך מתן הפנקס.
2. מדור המעבידים (לרישום בידי המעביד):
 - א. שם המעביד ומקום העבודה או המפעל;
 - ב. תיאור עבודת העובד — ואם הועבר לעבודה חדשה שאינה עבודה ארעית — תיאור עבודה זו, וכן תאריך תחילת כל עבודה כאמור;
 - ג. תאריך סיום העבודה שנרשמה בהתאם לפסקה (ב);
 - ד. חתימת המעביד והחותמת שלו.
3. מדור הבדיקות הרפואיות (לרישום בידי הרופא המורשה):
 - א. תאריך כל בדיקה ומטרתה, בציון הקביעה אם היא בדיקה ראשונית, חוזרת, נוספת או של מעקב;
 - ב. האם נתגלה ממצא רפואי חריג במבחנים ובבדיקות שנערכו;

ג. האבחנה הרפואית, והאם נתגלו מחלת מקצוע, נזק בריאותי או השפעה אחרת על בריאות העובד;

ד. אישור השירות הרפואי המוסמך על התאמתו או אי התאמתו של עובד להתחיל או להמשיך בעבודה שלשמה הוא נבדק, וכן חתימתו וחותמתו של הרופא המורשה הבודק.

תוספת שלישית

(תקנה 29(א))

רשימת מוצרי אסבסט המותרים לייצור, יבוא, שיווק ושימוש:

1. מוצרי אסבסט צמנט בעלי תכולה של לא יותר מ-10% אסבסט: לוחות גליים, רעפים, לוחות שטוחים, מכלי מים, צינורות, ארובות, ואבזריהם של כל אלה; ביבוא — בתנאי שהמשקל הכולל של כל אלה לא יעלה על 1,280 טון בשנת 2000, 1,000 טון בשנה משנת 2001 ואילך;
2. נייר אסבסט: מסננים (פילטרים) לנוזלים;
3. דלתות ומחיצות מגן ווילונות מגן נגד אש;
4. אטמים לשמירת לחץ ולהגנה מחום, מאש ומחמרים קורוזיביים (מאכלים);
5. אסבסט גלמי, למעט קרוסידוליט (אסבסט כחול) ואמוסייט (אסבסט חום), בכמות כוללת של עד 50 טון לשנה;
6. כל מוצר, המכיל אסבסט בהרכבו, שאישרה הועדה הטכנית.

תק' (מס' 2)*
תשמ"ח-1988
תק' תשנ"ו-1996

תק' תשנ"א-1990 תק'
תשנ"ו-1996 תק'
תש"ס-2000

תק' תשנ"ו-1996

תק' תשנ"א-1990 תק'
תשנ"ו-1996 תק'
תשמ"ח-1998 תק'
תש"ס-2000
תק' תשנ"א-1990

י"ט בכסלו תשמ"ד (25 בנובמבר 1983)

אליעזר שוסטק
שר הבריאות

אהרון אוזן
שר העבודה והרווחה

* ראה להלן בעמ' 4461 את התקנות 12 ו-13 לתק' (מס' 2) תשמ"ח-1988, בענין הוראות מעבר ותחילה.